

'Vechten voor behoud EU-landbouwbeleid'

Hij herhaalt het enkele keren: LTO moet knokken voor behoud van het EU-landbouwbeleid. De Europese verkiezingen hebben duidelijk gemaakt hoe weinig draagvlak er in politiek Den Haag is voor het beleid van de inkomstenstoeslagen. Ook minister Verburg geeft er geen blijk van voedselzekerheid écht belangrijk te vinden, vindt LTO-voorzitter Albert Jan Maat.

LTO-voorzitter Albert Jan Maat slaat niet snel letterlijk met de vuist op tafel, maar na de aanval op de EU-landbouwuitgaven van vice-premier en Minister van Financiën Wouter Bos, gebruikt hij harde woorden. De maat is vol. Uit de campagnes voor de Europese verkiezingen blijkt dat de meerderheid van de Nederlandse politiek af wil van het huidige EU-landbouwbeleid. Geheel onterecht, oordeelt Maat. „Het wordt een keihard gevecht. Ik vind het verbijsterend hoe weinig politieke steun er in Den Haag is. Politici voeren het debat erg slordig en oppervlakkig. Als ze hun zin krijgen en er staan straks 600.000 mensen op straat, dan moeten ze hun rug ook recht houden en uitleggen waarom.” Volgens LTO zijn de verhoudingen in het Europees Parlement niet verbeterd, al heeft de Europese Volkspartij, waartoe het CDA behoort, gewonnen. Maat: „De fracties ter linker- en rechterzijde van het politieke spectrum in het Europees Parlement hebben óók gewonnen. Zij zijn tegenstander van het huidige EU-landbouwbeleid. Per saldo hebben de verkiezingen geen winst opgeleverd voor de Europese landbouw.”

Handelsoverschot 23 miljard

Maat gaat er nog eens goed voor zitten om uit te leggen hoe belangrijk de rol is, die de Nederlandse land- en tuinbouw speelt. „De sector is goed voor ruim de helft van het totale Nederlandse handelsoverschot: 23 miljard! Tegen dat getal valt een bedrag van 800 miljoen euro subsidie voor de Nederlandse land- en tuinbouw bijna helemaal weg. Bovendien verschaft de sector werkgelegenheid aan tien procent van de Nederlandse beroepsbevolking.

We voelen ons gesteund door het SER-rapport 'Waarden van de landbouw' dat in 2008 is uitgebracht. Daarin wordt de brede functie van de land- en tuinbouw erkend. Het rapport pleit er voor het huidige systeem van algemene bedrijfsstoeslagen te vervangen door gerichte vormen van beloning voor maatschappelijk gewenste prestaties van boeren. Deze omzetting mag uiteraard niet leiden tot onaantvaardbare concurrentievervalsingen op de markten voor landbouwproducten.”

Voedselzekerheid belangrijk

Het is volgens Maat een slechte zaak om het EU-landbouwbudget volledig te verschuiven naar steun aan groene en blauwe diensten. Sinds 2007 staat voedselzekerheid ook weer op de agenda. „De politiek schrok wakker. Opeens realiseerde iedereen in den Haag zich het gewicht van de landbouw. Nu overheerst de kredietcrisis de stemming, maar de wereldvoedselproblematiek is minstens zo nijpend. Je hoort er niet veel meer over, omdat het de allerarmsten betreft. De werkelijkheid is dat wereldwijd meer mensen dan ooit honger lijden. Gelukkig vraagt minister Bert Koenders van ontwikkelingssamenwerking daar aandacht voor. Ik kan me voor een groot deel vinden in zijn boodschap. Nederland is een van de kraamkamers van de wereldvoedselvoorziening. Denk aan zaaizaad, pootgoed en fokvee. En, niet te vergeten, de technologische kennis. De fossiele energie voor voedselproductie raakt op. Met minimale middelen maximale productie realiseren, dat is de uitdaging. Daarin lopen we voorop, samen met landen als Duitsland en Denemarken. Daarom moet de landbouwproductie, juist in Noordwest-Europa, worden gestimuleerd in plaats van gefrustreerd. Ons klimaat is geschikt, we hebben de afzet goed geregeld en het ondernemerschap ligt op een hoog niveau. Op het wereldtoneel is er een gidsrol weggelegd voor Europa met Nederland in de voorhoede.”

Oneens met Verburg

Hoezeer Maat ook zijn best doet het huidige EU-landbouwbeleid en het bijbehorende beleid van inkomstenstoeslagen te rechtvaardigen, vrijwel zeker gaat na 2013 het mes erin. In de zogenoemde 'houtschoolschets' onderscheidt minister Gerda Verburg van LNV vier groepen boeren die in aanmerking komen voor subsidies: naast subsidies voor groene en blauwe diensten komt er geld voor boeren die hun bedrijfsvoering vernieuwen. De vierde groep komt in aanmerking voor subsidie omdat ze produceren in zogeheten 'less favoured area's'.

Dit zijn gebieden met een achterstand. Maat: „Het is elke dag knokken. Tot 2013 blijft het huidige beleid van inkomstenstoeslagen over. Dat is een keiharde afspraak met het kabinet. Daarna lopen de kosten van het gemeenschappelijk landbouwbeleid terug van 40 naar 35 procent van het totale EU-budget. Er zal een verschuiving plaatsvinden. LTO is voorstander van een verschuiving van landbouwsubsidies naar vergoedingen voor geleverde prestaties. Ik heb forse kritiek op de houtschoolschets. Het is gekunsteld en speelt niet in op de groeiende vraag naar voedsel. Ook het klimaatprobleem komt niet aan de orde. Ik kan me alleen vinden in de lijn om vernieuwend beleid voor de land- en tuinbouw te ondersteunen. Met de verdeling voor allerlei andere groepen die de minister in gedachten heeft, ben ik het niet eens. Het gaat mij vooral om de bijdrage die boeren en tuinders leveren aan de maatschappelijke welvaart. Een wegbouwer krijgt betaald voor het asfalt dat hij aanlegt, een boer voor bijvoorbeeld het landschap en de natuur die hij onderhoudt.”

Grachtengordel

Albert Jan Maat krijgt steun uit onverwachte hoek. „Toen de Tweede Kamercommissie van LNV voorafgaand aan de Europese verkiezingen debatteerde over het EU-landbouwbudget, schoot voormalig landbouwminister Laurens Jan Brinkhorst me aan. 'Waar zijn ze mee bezig', vroeg hij me. Europees landbouwbeleid is noodzakelijk.” D66-coryfee Brinkhorst is een Europees denkend politicus bij uitstek. Al sinds de jaren zestig is hij nauw betrokken bij de Europese politiek. LTO is niet gewend medestanders te vinden in de 'grachtengordel', waar de toon van de maatschappelijke discussie wordt gezet.

Ergert de LTO-voorzitter zich niet aan het gemak waarmee de landelijke media het geluid van sommige (linkse) partijen en organisaties

Albert Jan Maat,
voorzitter LTO-Nederland

overnemen, bijvoorbeeld over het gewasbeschermingsbeleid? Maat: „Ik maak me er niet druk om. Kijk naar het initiatief 'Stop Fout Vlees'. Veel gedoe, maar uiteindelijk was een overgrote meerderheid van de politiek tegen. De burgerij op het platteland staat achter de Nederlandse land- en tuinbouw. Boeren kijken naar de lange termijn. Het zijn 'lange-afstandsporters' die niet leven bij de waan van de dag.”

'Voedselproductie stimuleren en niet frustreren'